

**ỦY BAN NHÂN DÂN
THÀNH PHỐ HỒ CHÍ MINH**

**CỘNG HÒA XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VIỆT NAM
Độc lập - Tự do - Hạnh phúc**

Số: **909** /UBND-VX

Thành phố Hồ Chí Minh, ngày **14** tháng 3 năm 2023

V/v Đề tài khoa học
“Bộ máy chính quyền đô thị và
phương thức vận hành theo đặc trưng
của Thành phố Hồ Chí Minh”

Kính gửi:

- Sở Khoa học và Công nghệ;
- Sở Nội vụ.

Theo đề nghị của Sở Nội vụ tại Tờ trình số 1005/TTr-SNV ngày 09 tháng 3 năm 2023 về kiến nghị của Trường Đại học Luật Thành phố Hồ Chí Minh từ Hội thảo “Pháp luật về tổ chức chính quyền đô thị Thành phố Hồ Chí Minh” và đề xuất mục tiêu, yêu cầu cần đạt của đề tài khoa học “Bộ máy chính quyền đô thị và phương thức vận hành theo đặc trưng của Thành phố Hồ Chí Minh;

Ủy ban nhân dân Thành phố có ý kiến chỉ đạo như sau:

1. Chấp thuận đề xuất của Sở Nội vụ tại Tờ trình số 1005/TTr-SNV ngày 09 tháng 3 năm 2023 (đính kèm).

2. Giao Sở Khoa học và Công nghệ nghiên cứu các nội dung kiến nghị của Trường Đại học Luật Thành phố Hồ Chí Minh và đề xuất của Sở Nội vụ tại Tờ trình nêu trên, khẩn trương tổ chức xây dựng Đề tài khoa học “Bộ máy chính quyền đô thị và phương thức vận hành theo đặc trưng của Thành phố Hồ Chí Minh” theo chỉ đạo của Ủy ban nhân dân Thành phố tại Công văn số 502/UBND-VX ngày 17 tháng 02 năm 2023, trình Ủy ban nhân dân Thành phố trong quý IV năm 2023./.

Nơi nhận:

- Như trên (kèm HS);
- TTUB: CT, các PCT;
- Trường Đại học Luật TPHCM;
- VPUB: CPVP;
- Phòng VX;
- Lưu: VT, (VX/Đn). **5**

**KT. CHỦ TỊCH
PHÓ CHỦ TỊCH**

Võ Văn Hoan

Số: 1005 /TTr-SNV

Thành phố Hồ Chí Minh, ngày 09 tháng 3 năm 2023

TỜ TRÌNH

Về tiếp thu đề xuất của Trường Đại học Luật Thành phố Hồ Chí Minh từ Hội thảo “Pháp luật về tổ chức chính quyền đô thị Thành phố Hồ Chí Minh” và đề xuất mục tiêu, yêu cầu cần đạt của Đề tài khoa học “Bộ máy chính quyền đô thị và phương thức vận hành theo đặc trưng của Thành phố”

UBND TP.HCM

13711/C-090323
15:18

Kính gửi: Phó Chủ tịch Ủy ban nhân dân Thành phố Võ Văn Hoan.

1. Về tiếp thu đề xuất của Trường Đại học Luật Thành phố Hồ Chí Minh từ Hội thảo “Pháp luật về tổ chức chính quyền đô thị Thành phố Hồ Chí Minh”.

Thực hiện ý kiến chỉ đạo của Phó Chủ tịch Ủy ban nhân dân Thành phố Võ Văn Hoan do Văn phòng Ủy ban nhân dân Thành phố truyền đạt tại Công văn số 1666/VP-VX ngày 07 tháng 3 năm 2023: “Giao Sở Nội vụ nghiên cứu nội dung bản kiến nghị kèm theo Công văn số 21/ĐHL-NCKH ngày 09 tháng 01 năm 2023 của Trường Đại học Luật Thành phố Hồ Chí Minh, tham mưu Ủy ban nhân dân Thành phố xem xét, giải quyết”.

Qua nghiên cứu nội dung Bản kiến nghị về hoàn thiện pháp luật Tổ chức chính quyền đô thị Thành phố Hồ Chí Minh, Sở Nội vụ nhận thấy các nội dung kiến nghị của Trường Đại học Luật Thành phố Hồ Chí Minh liên quan đến Tổ chức bộ máy và hoạt động của chính quyền đô thị Thành phố Hồ Chí Minh.

Do vậy, Sở Nội vụ đề xuất đưa các nội dung này vào xây dựng Đề tài khoa học “Bộ máy chính quyền đô thị và phương thức vận hành theo đặc trưng của Thành phố” theo chỉ đạo của Ủy ban nhân dân Thành phố tại Công văn số 502/UBND-VX ngày 17 tháng 02 năm 2023 từ đó đề xuất các giải pháp thực hiện các kiến nghị trên.

2. Về đề xuất mục tiêu, yêu cầu cần đạt của Đề tài khoa học “Bộ máy chính quyền đô thị và phương thức vận hành theo đặc trưng của Thành phố”.

Thực hiện Mục 1 Công văn số 502/UBND-VX ngày 17 tháng 02 năm 2023 của Ủy ban nhân dân Thành phố về Đề tài khoa học “Bộ máy chính quyền đô thị và phương thức vận hành theo đặc trưng của Thành phố”, Sở Khoa học và Công

nghe có Công văn số 592/SKHHCN-QLKH ngày 28 tháng 02 năm 2023 đề nghị cung cấp mục tiêu và sản phẩm cần đạt, dự kiến thời gian thực hiện của nhiệm vụ và khoa học trên để tổ chức việc đặt hàng xây dựng Đề tài.

Sở Nội vụ đề xuất như sau:

a) Mục tiêu của Đề tài: Nâng cao chất lượng thực hiện chính quyền đô thị tại Thành phố Hồ Chí Minh theo Nghị quyết số 131/2020/QH14 của Quốc hội.

b) Yêu cầu cần đạt của Đề tài:

- Hệ thống hóa cơ sở lý luận về tổ chức bộ máy chính quyền đô thị và các phương thức vận hành gắn với đặc thù của chính quyền đô thị tại Thành phố Hồ Chí Minh.

- Khảo sát, đánh giá thực trạng tổ chức bộ máy chính quyền đô thị tại Thành phố Hồ Chí Minh, phân tích những vấn đề đặt ra.

- Đề xuất các mô hình tổ chức bộ máy chính quyền đô thị và các phương thức vận hành gắn với đặc thù của Thành phố Hồ Chí Minh để Thành phố Hồ Chí Minh nghiên cứu, đề xuất mô hình phù hợp.

Đề tài “Bộ máy chính quyền đô thị và phương thức vận hành theo đặc trưng của Thành phố Hồ Chí Minh”, trong đó tập trung các nội dung sau:

- Đánh giá thực trạng, từ đó đề xuất các giải pháp, phương thức vận hành Bộ máy chính quyền đô thị theo đặc trưng của Thành phố Hồ Chí Minh:

+ Thực hiện theo những quy định hiện hành (Nghị quyết số 131/2020/QH14 của Quốc hội, Nghị quyết số 31-NQ/TW ngày 30/12/2022 của Bộ Chính trị, ...): về bộ máy, biên chế, chế độ, chính sách, nâng cao chất lượng nguồn nhân lực, ... và phương thức hoạt động để đảm bảo đúng quy định pháp luật hiện hành, Thành phố là đầu tàu cả nước, cùng cả nước vì cả nước (với số lượng biên chế được Trung ương giao, thì Thành phố vận hành như thế nào để hoàn thành nhiệm vụ phát triển kinh tế, xã hội; phương thức làm việc của cán bộ, công chức, viên chức, người lao động như thế nào để hoàn thành tốt nhiệm vụ được giao). Ngoài các cơ chế, chính sách theo luật định, Thành phố cần có những cơ chế chính sách gì, nguồn nhân lực thế nào.

+ Đề xuất, kiến nghị các cấp có thẩm quyền sửa đổi, bổ sung các quy định hiện hành; ban hành các quy định mới phù hợp đặc thù Thành phố Hồ Chí Minh. Từ đó, đề xuất bộ máy và phương thức vận hành.

- Phương thức vận hành Bộ máy và làm việc của cán bộ, công chức, viên chức và người lao động tại Thành phố Hồ Chí Minh.

- Số lượng người làm việc phù hợp với đô thị đặc biệt khi thực hiện chính quyền đô thị (*xác định số lượng biên chế tối thiểu, số lượng người làm việc cần thiết của Thành phố Hồ Chí Minh; xác định các yếu tố tác động đến số lượng người làm việc*).

- Nghiên cứu đánh giá tác động các yếu tố phức tạp, đặc thù lên hoạt động quản lý nhà nước tại phường, xã, thị trấn để xây dựng tiêu chí, tiêu chuẩn, định mức số lượng cán bộ, công chức tại phường, xã, thị trấn.

- Giải pháp thực hiện các kiến nghị của Trường Đại học Luật Thành phố Hồ Chí Minh kèm theo Công văn số 21/ĐHL-NCKH ngày 09 tháng 01 năm 2023.

Kính trình Ủy ban nhân dân Thành phố xem xét, quyết định (*kèm dự thảo*)./ *HT*

Nơi nhận:

- Như trên;
- Sở KHCN;
- VP.UBND TP;
- Phó Giám đốc Sở phụ trách;
- Lưu: VT, P.XDCQCTN, D.

GIÁM ĐỐC

Huỳnh Thanh Nhân

**ỦY BAN NHÂN DÂN
THÀNH PHỐ HỒ CHÍ MINH**

**CỘNG HÒA XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VIỆT NAM
Độc lập - Tự do - Hạnh phúc**

Số: 502 /UBND-VX

Thành phố Hồ Chí Minh, ngày 17 tháng 02 năm 2023

V/v Đề tài khoa học
“Bộ máy chính quyền đô thị
và phương thức vận hành theo đặc trưng
của Thành phố Hồ Chí Minh”

Kính gửi:

- Sở Khoa học và Công nghệ;
- Sở Nội vụ.

Theo đề nghị của Sở Nội vụ tại Tờ trình số 423/TTr-SNV ngày 06 tháng 02 năm 2023 và Tờ trình số 570/TTr-SNV ngày 14 tháng 02 năm 2023 về Đề tài khoa học “Bộ máy chính quyền đô thị và phương thức vận hành theo đặc trưng của Thành phố Hồ Chí Minh”;

Ủy ban nhân dân Thành phố có ý kiến chỉ đạo như sau:

1. Giao Sở Khoa học và Công nghệ căn cứ quy định tại điểm a khoản 6 Điều 3 Quyết định số 38/2022/QĐ-UBND ngày 08 tháng 11 năm 2022 của Ủy ban nhân dân Thành phố về ban hành Quy định chức năng, nhiệm vụ, quyền hạn và cơ cấu tổ chức của Sở Khoa học và Công nghệ để tổ chức xây dựng Đề tài khoa học “Bộ máy chính quyền đô thị và phương thức vận hành theo đặc trưng của Thành phố Hồ Chí Minh”, trình Ủy ban nhân dân Thành phố trong quý IV năm 2023.

2. Giao Sở Nội vụ và các sở, ngành Thành phố, Ủy ban nhân dân quận, huyện, thành phố Thủ Đức phối hợp với Sở Khoa học và Công nghệ tổ chức xây dựng Đề tài trên./.

Nơi nhận:

- Như trên;
- TTUB: CT, các PCT;
- UBND quận, huyện, thành phố Thủ Đức;
- VPUB: CPVP;
- Phòng VX, TH;
- Lưu: VT, (VX/Đn). 6

**KT. CHỦ TỊCH
PHÓ CHỦ TỊCH**

Võ Văn Hoan

ỦY BAN NHÂN DÂN
THÀNH PHỐ HỒ CHÍ MINH
VĂN PHÒNG UBND THÀNH PHỐ

CỘNG HÒA XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VIỆT NAM
Độc lập - Tự do - Hạnh phúc

Số: 1666 /VP-VX
Về việc tham mưu đối với kiến nghị của
Trường Đại học Luật TPHCM

Thành phố Hồ Chí Minh, ngày 07 tháng 3 năm 2023

KHẨN

Kính gửi: Sở Nội vụ;

Tiếp nhận Công văn số 21/ĐHL-NCKH ngày 09 tháng 01 năm 2023 của Trường Đại học Luật Thành phố Hồ Chí Minh về việc gửi bản kiến nghị tổng hợp từ hội thảo;

Phó Chủ tịch Ủy ban nhân dân Thành phố Võ Văn Hoan có ý kiến chỉ đạo như sau:

Giao Sở Nội vụ nghiên cứu nội dung bản kiến nghị, tham mưu Ủy ban nhân dân Thành phố xem xét, giải quyết.

Văn phòng Ủy ban nhân dân Thành phố truyền đạt ý kiến chỉ đạo nêu trên để Sở Nội vụ biết và thực hiện./.

Nơi nhận:

- Như trên (kèm văn bản);
- TTUB: CT, các PCT;
- VPUB: CVP, PCVP/VX;
- Phòng VX, TH;
- Lưu:VT, (VX/Đn). 04.

Đặng Quốc Toàn

BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
TRƯỜNG ĐẠI HỌC LUẬT TP.HCM

CỘNG HÒA XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VIỆT NAM
Độc lập – Tự do – Hạnh phúc

Số: 21/ĐHL- NCKH
V/v gửi bản kiến nghị tổng hợp từ hội thảo

Thành phố Hồ Chí Minh, ngày 09 tháng 1 năm 2023

Kính gửi:

- Thành ủy Thành phố Hồ Chí Minh,
- Ủy ban Nhân dân Thành phố Hồ Chí Minh,
- Đoàn đại biểu Quốc hội Thành phố Hồ Chí Minh,
- Hội đồng nhân dân Thành phố Hồ Chí Minh,
- Liên đoàn lao động Thành phố Hồ Chí Minh,
- Sở Tư pháp Thành phố Hồ Chí Minh.

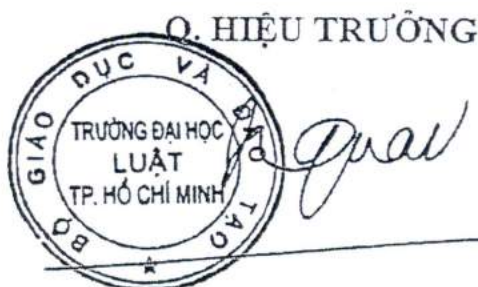
Ngày 16/11/2022, Trường Đại học Luật Tp.HCM đã tổ chức Hội thảo "Pháp luật về tổ chức chính quyền đô thị Thành phố Hồ Chí Minh" với sự tham gia của các chuyên gia, nhà khoa học uy tín. Kết quả của Hội thảo đã được Ban tổ chức tập hợp thành bản "Bản kiến nghị về hoàn thiện pháp luật về tổ chức chính quyền đô thị Thành phố Hồ Chí Minh".

Trường Đại học Luật TP. Hồ Chí Minh kính gửi Quý Cơ quan các kiến nghị đóng góp ý kiến khoa học của Hội thảo. Chúng tôi rất mong Quý cơ quan, Quý đại biểu Quốc Hội quan tâm xem xét.

Trân trọng.

Nơi nhận:

- Như trên;
- Lưu: VT, KLHCNN.

Trần Hoàng Hải

BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
TRƯỜNG ĐẠI HỌC LUẬT TP. HỒ CHÍ MINH

BẢN KIẾN NGHỊ
VỀ HOÀN THIỆN PHÁP LUẬT TỔ CHỨC CHÍNH QUYỀN ĐÔ THỊ THÀNH
PHỐ HỒ CHÍ MINH

(Từ kết quả Hội thảo khoa học “Pháp luật về tổ chức chính quyền thành phố Hồ Chí Minh”)

Ngày 14/12/2022 Trường Đại học Luật Thành Phố Hồ Chí Minh (TP.HCM) đã tổ chức thành công Hội thảo khoa học cấp trường với chủ đề “*Pháp luật về tổ chức chính quyền thành phố Hồ Chí Minh*” với sự tham gia cùng nghiên cứu và sự tham dự để thảo luận từ nguyên lãnh đạo Bộ Tư pháp, Bộ Nội vụ; đại diện Hội đồng nhân dân Tp.HCM; đại diện các nhà chuyên môn nghiên cứu từ Hà Nội và Tp.HCM; đại diện UBND, Thanh tra một số quận- huyện tại Tp.HCM và Hội luật gia các địa phương

Nội dung của hội thảo hướng đến các vấn đề bức thiết, hiện đang đặt ra cho chính quyền TP.HCM, bao gồm: **Thứ nhất**, làm rõ cơ sở khoa học của mô hình tổ chức chính đô thị nói chung và chính quyền TP.HCM nói riêng; **Thứ hai**, đánh giá thực trạng tổ chức chính quyền đô thị TP.HCM và; **Thứ ba**, những định hướng, giải pháp pháp lý, thực tiễn cho tổ chức và hoạt động chính quyền TP.HCM.

Từ kết quả của Hội thảo, chúng tôi tổng kết các nội dung liên quan gửi đến quý cơ quan như sau:

1/Đánh giá chung và vấn đề cơ sở khoa học của mô hình tổ chức chính quyền đô thị Thành phố Hồ Chí Minh

Mô hình chính quyền đô thị TP.HCM từ Nghị quyết 131/2020/QH14 về Chính quyền đô thị tại TP.HCM (“*Nghị quyết 131*”) là kết quả của một quá trình đấu tranh, kiến nghị bền bỉ của chính quyền TP.HCM trước những bức bách của thực tiễn quản lý địa phương. Vì thế, sự ra đời của Nghị quyết 131 bước đầu đáp ứng được mong đợi của TP.HCM về một sự “chuyển đổi”. Dưới góc độ quan điểm, mô hình chính quyền đô thị có thể được xem là một dấu ấn ban đầu về thể chế cho thấy có sự chuyển biến trong quan điểm về mối quan hệ Trung ương -Địa phương theo hướng “mở” so với trước đây, từ đó, đặt ra vấn đề cho những đổi mới tiếp theo, mạnh mẽ hơn, đầy đủ hơn

để hoàn thiện từng bước chính quyền đô thị TP.HCM. Về hiệu quả thực tiễn của Nghị quyết 131 tại TP.HCM, có thể nói với tầm chính sách còn giới hạn của Nghị quyết 131 và thời gian thực hiện chưa đủ dài so với nhu cầu sắp xếp bước đầu về bộ máy chính quyền thì những gì TP.HCM đã và đang làm được cho thấy một nỗ lực rất lớn của chính quyền thành phố. Đương nhiên, kỳ vọng thì rất nhiều nhưng hiệu quả đến đâu thì nó không được quyết định ở những quyết sách điều hành cụ thể của chính quyền TP mà được quyết định ở tổng thể thể chế, chính sách về chính quyền đô thị TP.HCM mà trong đó NQ chính quyền đô thị chỉ là một phần quan trọng.

Luật Tổ chức chính quyền địa phương hiện là cơ sở pháp lý chung áp dụng cho cả nông thôn và đô thị, một phần do chưa chấp nhận sự đổi mới quá lớn ngay lập tức có thể gây xáo trộn, một phần do chưa tìm được sự tương thích giữa một mô hình tổ chức chính quyền đô thị hiện đại với truyền thống pháp lý khá đặc trưng ở Việt Nam nên chế định về Tổ chức chính quyền đô thị trong Luật chưa để lại dấu ấn về thể chế ở phương diện nội dung. Do đó, xin cơ chế đặc thù là việc không thể không làm trước đòi cấp cấp bách của quản lý đô thị. Tuy nhiên, cơ chế đặc thù giành cho các đô thị Việt Nam nói chung đều không đạt được tâm “cơ chế” “chính sách” mà chỉ là sự cho phép rất nhỏ, lẻ của trung ương về một nội dung quản lý nào đó. Nó chỉ đặc thù so với quy định đồng nhất, cào bằng chứ không đặc thù so với yêu cầu quản lý đặc thù của đô thị. Nên từ cái đặc thù nhỏ lẻ này sẽ phát sinh nhu cầu đặc thù nhỏ lẻ khác, địa phương từ đó bị cuốn vào việc xin hết cơ chế đặc thù này đến cơ chế đặc thù khác do sự cắt khúc, thiếu nhất quán, thậm chí mâu thuẫn giữa các lát cắt quản lý trong tổng thể một lãnh thổ đô thị.

Từ lý luận và thực tiễn đều cho thấy, để giải quyết những điểm nghẽn ở các đô thị hiện nay, cả địa phương và trung ương nếu chỉ nghĩ đến cơ chế đặc thù thì không ổn, vì điều đó càng cho thấy sự lẩn quẩn và chưa có lối ra, thậm chí mai một xu hướng đổi mới căn cơ về chính quyền đô thị.

Để hình thành tổ chức được chính quyền địa phương ở các đô thị, còn gọi là chính quyền đô thị thì cần bảo đảm những quan điểm lý thuyết phổ quát về chính quyền đô thị. Đó là các lý thuyết khoa học được vận dụng trong tổ chức thành công chính quyền đô thị, trong đó, có những lý thuyết căn bản cần phải được bảo đảm như: lý thuyết phân chia đơn vị hành chính lãnh thổ, lý thuyết phân quyền, lý thuyết quản trị học đô thị...

Tổ chức chính quyền đô thị TP.HCM về cơ bản chưa được tổ chức, vận hành bởi hệ thống lý thuyết cơ bản về tổ chức chính quyền đô thị. Do đó, thể hiện bên ngoài là hệ thống pháp luật về tổ chức chính quyền đô thị TP.HCM còn nhiều bất cập.

2/ Kiến nghị

a. *Về quan điểm lý thuyết*, cần nghiên cứu tiếp thu có chọn lọc những hát nhân hợp lý của các lý thuyết khoa học về tổ chức chính quyền đô thị, trong đó, lý thuyết tổ chức đơn vị hành chính lãnh thổ và lý thuyết phân quyền là cơ bản. Ngoài ra, cần tham khảo các quan điểm sau trong định hướng xây dựng chính quyền đô thị TP.HCM.

Một là, xu hướng tăng cường tư nhân hóa: theo đó Nhà nước có xu hướng giảm bớt số lượng và quy mô của các dịch vụ vốn trước đây do nhà nước tự mình cung cấp và chuyển giao lại cho khu vực tư nhân đảm nhiệm hoặc huy động các nguồn lực của tư nhân tham gia vào quá trình cung cấp dịch vụ công, giúp giảm bớt gánh nặng chi ngân sách của nhà nước, tinh gọn và nâng cao hiệu quả hoạt động của bộ máy hành chính.

Hai là, phi quy chế hóa: Trong quá trình chuyển từ việc giám sát đầu vào và sự tuân thủ quy trình sang giám sát đầu ra, đánh giá hoạt động thông qua kết quả; tính chủ động của cơ quan nhà nước và công chức được nâng lên. Xu hướng này dẫn đến việc cần loại bỏ các quy định vốn cứng nhắc, phức tạp trong các quy trình xử lý công việc, tạo thêm không gian cho công chức thể hiện năng lực giải quyết vấn đề của mình.

Ba là, tổ chức bộ máy hành chính nhà nước được đổi mới theo hướng phẳng hơn, thay cho bộ máy quan liêu đồ sộ hình tháp trước đây. Một trong những giải pháp để thực hiện hướng đi này là hình thành các nhóm chuyên gia kiểu dự án để giải quyết các vấn đề và tăng cường thông tin theo chiều ngang.

Bốn là, cải cách chế độ công vụ: trong lĩnh vực nhân sự cơ quan nhà nước đưa các yếu tố của mô hình “*quản trị nguồn nhân lực*” từ lâu đã là một động lực quan trọng trong khu vực tư nhân vào khu vực nhà nước, thay cho mô hình “*quản lý nhân sự truyền thống*”. Quá trình thay đổi này khiến cho đội ngũ công chức hoạt động tích cực hơn và mang lại hiệu quả hoạt động cao hơn.

Năm là, cải cách tài chính công. Ở nhiều nước theo mô hình quản lý mới, thay cho việc cấp phát ngân sách hàng năm căn cứ vào biên chế, người ta đã tiến hành

cấp phát ngân sách theo chương trình, dự án cụ thể nhằm tăng cường hiệu quả, tiết kiệm tiền thuế do nhân dân đóng góp.

Sáu là, hiện đại hóa nền hành chính: việc ứng dụng các thành tựu khoa học công nghệ hiện đại vào các hoạt động hành chính góp phần đổi mới phương thức làm việc, giảm số lượng biên chế, nâng cao năng suất chất lượng lao động trong các cơ quan nhà nước.

b. Về tổ chức bộ máy và hoạt động của chính quyền đô thị Thành phố Hồ Chí Minh

Thứ nhất, xác định rõ hơn chức năng, nhiệm vụ của cơ quan hành chính nhà nước ở các cấp của chính quyền đô thị theo hướng sắp xếp lại bộ máy trên cơ sở phân định rõ hơn tổ chức bộ máy chính quyền đô thị khác với tổ chức bộ máy chính quyền nông thôn, hải đảo, đơn vị hành chính kinh tế đặc biệt. Khuyến khích sáp nhập và tăng quy mô các đơn vị hành chính các cấp của chính quyền đô thị ở những nơi có đủ điều kiện để nâng cao năng lực quản lý, điều hành và tăng cường các nguồn lực ở đô thị. Tiếp tục triển khai rà soát, sắp xếp, tinh gọn bộ máy tổ chức các cơ quan đơn vị, giảm đầu mối tổ chức trung gian, khắc phục triệt để sự trùng lặp, chồng chéo chức năng, nhiệm vụ, đảm bảo nguyên tắc một tổ chức có thể đảm nhận nhiều việc, nhưng một việc chỉ do một tổ chức chủ trì và chịu trách nhiệm chính.

Cần đổi mới mô hình tổ chức và hoạt động của UBND TP.HCM cho phù hợp với đặc trưng và yêu cầu của chính quyền đô thị.

Trong bối cảnh “một cấp chính quyền, hai cấp hành chính”, Ủy ban nhân dân (UBND) TP.HCM nên được tổ chức và hoạt động theo mô hình Thị trường. Việc áp dụng mô hình này không khiên cưỡng so với điều kiện cụ thể của chính quyền đô thị TP.HCM. Bởi trên thực tế, UBND TP.HCM nói riêng và UBND các cấp nói chung đều không thuần túy hoạt động theo chế độ tập thể lãnh đạo mà bên cạnh nguyên tắc “thảo luận tập thể, biểu quyết theo đa số” vẫn tồn tại không gian đáng kể cho vai trò lãnh đạo, chỉ đạo, điều hành của cá nhân người đứng đầu. Thậm chí, Chủ tịch UBND còn giữ tiếng nói chi phối, quyết định trong Thường trực UBND, trong tập thể UBND, là “linh hồn” của UBND. Vậy nên, chuyển đổi chế độ hoạt động của UBND TP.HCM sang chế độ thủ trưởng là hoàn toàn có cơ sở.

Trong mô hình Thị trường, UBND Thành phố được đổi tên thành Tòa Thị chính, do Thị trường đứng đầu, Thị trường có quyền quyết định các chức danh cấp phó và bộ máy tham mưu, giúp việc của mình. Theo đó, chức năng chủ yếu của Tòa Thị chính là quản lý địa phương, triển khai thi hành các văn bản của Hội đồng nhân dân (HĐND) thành phố, chịu trách nhiệm trước HĐND thông qua cơ chế bãi miễn.

Ngoài ra, bên cạnh chức năng hành chính địa phương, Thị trường còn phải tập trung vào chính sách cung cấp các dịch vụ công, đặc biệt là các dịch vụ về giao thông, cấp thoát nước, nhà ở, việc làm, quản lý dân nhập cư, vệ sinh an toàn thực phẩm...

Tất nhiên, để kiểm soát quyền lực nhà nước đối với Thị trường, cần đảm bảo Thị trường chịu trách nhiệm trực tiếp trước người dân thông qua cơ chế kiểm soát trực tiếp, nâng cao vai trò của cơ chế bãi miễn của cử tri, cơ chế khiếu nại, tố cáo và tài phán hành chính trong kiểm soát chính quyền địa phương.

Cần sắp xếp lại các cơ quan chuyên môn thuộc UBND TP.HCM một cách khoa học, hợp lý.

Việc sắp xếp lại các cơ quan chuyên môn thuộc UBND TP.HCM cần được triển khai theo mô hình quản lý đa ngành, đa lĩnh vực dựa trên nguyên tắc quản lý liên ngành, đảm bảo sự liên thông giữa các ngành, các lĩnh vực với nhau. Trên cơ sở Kết luận số 34-KL/TW của Bộ Chính trị ngày 07/8/2018, chính quyền TP.HCM nên chủ động xây dựng các phương án cải cách bộ máy hành chính của mình xuất phát từ đòi hỏi cấp bách của quản lý nhà nước ở đô thị và tình hình, điều kiện cụ thể của thành phố, không nên phụ thuộc vào các đề án, kế hoạch của Trung ương trong việc sáp nhập các cơ quan chuyên môn thuộc UBND địa phương.

Song song với việc cải cách bộ máy hành chính nhà nước, cần đẩy mạnh xã hội hóa quá trình cung ứng dịch vụ công trên địa bàn thành phố đồng thời tiếp tục hoàn thiện mô hình dịch vụ hành chính công trực tuyến để giảm tải các áp lực đang đè nặng lên UBND thành phố nói riêng và bộ máy hành chính của chính quyền đô thị TP.HCM nói chung.

Thứ hai, tiếp tục làm thí điểm chuyển giao một số nhiệm vụ và dịch vụ hành chính công mà nhà nước không nhất thiết phải thực hiện cho doanh nghiệp, các tổ chức xã hội đảm nhận. Sắp xếp giảm tối đa các ban quản lý dự án, các tổ chức phối hợp liên ngành, nhất là các tổ chức có bộ phận giúp việc chuyên trách.

Thứ ba, đổi mới phương thức làm việc và nâng cao hiệu lực, hiệu quả hoạt động của các cơ quan hành chính nhà nước các cấp trên cơ sở ứng dụng mạnh mẽ các tiến bộ khoa học và công nghệ nhất là công nghệ thông tin, công nghệ số; bảo đảm công khai, minh bạch, tăng cường sự tham gia của người dân trong hoạt động của nhà nước.

Thứ tư, đối với các đơn vị hành chính có tổ chức HĐND và UBND: cần đổi mới chế độ bầu cử đại biểu HĐND ở đô thị theo hướng một đơn vị bầu cử bầu một đại diện; cần ban hành quy chế cụ thể và tổ chức cho cử tri ở đơn vị bầu cử trực tiếp bầu

nhiệm đại biểu HĐND khi không còn xứng đáng với sự tín nhiệm của cử tri; pháp luật về tổ chức chính quyền đô thị cần phân định rõ vấn đề gì thuộc thẩm quyền quyết định của HĐND, vấn đề gì phải tổ chức trưng cầu dân ý trong phạm vi địa phương...

Thứ năm, đối với các đơn vị hành chính không tổ chức HĐND, chi tổ chức UBND: nghiên cứu và ban hành quy chế cho Nhân dân địa phương bầu và bãi nhiệm chức danh Chủ tịch UBND; xây dựng chế độ báo cáo công tác, trách nhiệm giải trình trước nhân dân và cơ chế chịu trách nhiệm trước Nhân dân của UBND một cách rõ ràng, minh bạch và cụ thể hơn; v.v...

Thứ sáu, đổi mới công tác tuyên dụng, sử dụng, bổ nhiệm, luân chuyển cán bộ, công chức, viên chức của các cấp chính quyền đô thị.

Thứ bảy, đổi mới cơ chế quản lý, chế độ chính sách đối với đội ngũ cán bộ, công chức, viên chức, có cơ chế chính sách ưu đãi để tạo chuyển biến mạnh mẽ trong việc phát hiện, thu hút, trọng dụng nhân tài trong quản lý, quản trị nhà nước ở đô thị nhất là các ngành, các lĩnh vực mũi nhọn phục vụ cho phát triển nhanh và bền vững ở địa bàn đô thị.

c/ Về lộ trình đổi mới pháp luật tổ chức chính quyền TP.HCM

Khó khăn của TP.HCM và các đô thị lớn hiện nay cũng là khó khăn của hơn 30 năm qua, được quyết định trước hết và chủ yếu bởi thể chế chung, đồng nhất và chưa hướng về địa phương của pháp luật về chính quyền địa phương.

Với truyền thống pháp lý và thực tiễn pháp lý nước ta hiện nay, để làm nên một thể chế vượt trội, giúp chính quyền đô thị tỏa sáng thì cần có lộ trình chính sách. Trước mắt các đô thị lớn cần tổng kết, liên kết tạo ra những sáng kiến lập pháp mang tính dung hòa, vừa đáp ứng nhu cầu quản lý đô thị ở chừng mực giải pháp cho một giai đoạn (ví dụ 5 năm, 10 năm) vừa phù hợp với thể chế cơ bản về tổ chức bộ máy nhà nước mà cụ thể là Hiến pháp. Những sáng kiến lập pháp ở đây phải ở tầm chính sách, phải có khả năng tác động nhất định đến nguyên tắc phân định thẩm quyền ở nước ta, để sau đó nó sẽ là tiền đề cho những đề xuất chính sách tiếp theo. Tích góp những thể chế chính sách này sẽ là một cơ hội lớn cho một thể chế chính quyền đô thị đồng bộ ở tầm “đổi mới”.

Trên đây là nội dung kiến nghị ban đầu của Ban Tổ chức Hội thảo “*Pháp luật về tổ chức chính quyền thành phố Hồ Chí Minh*”

Nhà trường kính chuyển chính quyền TP.HCM, các cơ quan liên quan kỳ yếu hội thảo để tham khảo và nghiên cứu, củng cố những định hướng về pháp lý trong tiến trình tổ chức, vận hành chính quyền đô thị TP.HCM.

Hiện nay, trường Đại học Luật TP.HCM có đội ngũ giảng viên lâu năm, uy tín, có học hàm, học vị và có chuyên môn sâu về lĩnh vực pháp luật liên quan đến tổ chức chính quyền địa phương, chính quyền đô thị. Chúng tôi mong muốn được tham gia, đóng góp về mặt khoa học cho chính quyền TP.HCM trong quá trình tổ chức, vận hành, phát triển.

Các trao đổi thêm có liên quan đến nội dung khoa học, xin vui lòng liên hệ TS. Đặng Tất Dũng, Phó trưởng Khoa Luật Hành chính- Nhà nước qua email: dtdung@hcmulaw.edu.vn.

Trân trọng.

Tp. Hồ Chí Minh, ngày 03 tháng 01 năm 2023

TM. Ban Tổ chức Hội thảo

Trưởng Ban

PGS.TS. BÙI XUÂN HẢI